

**La Covid a Andorra.
La seva incidència en
l'economia de la classe
treballadora.**

**Quadern 2021
Actualització dels principals
indicadors**

Per Marta Alberch Terrés

1. Introducció
2. Indicadors demogràfics
3. Indicadors econòmics
4. Indicadors laborals
5. Indicadors en l'àmbit de la salut
6. Indicadors socials
7. Indicadors en l'àmbit de l'educació
8. S'han complert les tendències?
9. Conclusions

---

1. Introducció

A principis d'aquest 2022, es publicava l'informe "La Covid a Andorra. La seva incidència en l'economia de la classe treballadora" que pretenia recollir informació sobre com s'havia vist afectada Andorra i, principalment, la classe treballadora en els primers 18 mesos entre el confinament i la post-pandèmia.

L'informe s'havia fet en base a dades i indicadors de diferents àmbits de l'any 2019 i 2020, bàsicament, i també en alguns casos amb la informació disponible del 2021, tot i que encara no eren dades definitives.

Aquest quadern té per objectiu complementar l'informe inicial i alhora, actualitzar les dades amb la informació disponible i definitiva de l'any 2021. Això ens hauria de permetre també veure l'evolució d'un any que tot i no estar en plena pandèmia, continuava tenir certes restriccions, patia onades de contagis mentre les campanyes de vacunació s'anaven ampliant i l'economia s'anava reobrint. Per tant, era interessant poder analitzar segons els mateixos paràmetres establerts en el primer informe si l'economia tant nacional com familiar es recuperava o no.

Nota de l'autora: Els indicadors en negreta són nous respecte a l'informe anterior i aquells en una casella marcada en blau clar són actualitzats (estaven publicats per la font com a provisionals) i ara ja es consideren definitius però han canviat respecte a l'informe ja publicat.

2. Indicadors demogràfics

Si bé la població, tant l'estimada com la registrada durant el 2021, s'ha incrementat més que durant l'any anterior, aquesta tendència no es repeteix en el creixement natural. Considerem que això passa perquè la caiguda dels naixements és important (s'ha passat de 539 el 2019 i el 2020 a 503 el 2021, que representa un 6,7% menys) i a un nivell de defuncions encara superior al dels anys d'abans de la pandèmia (s'ha passat de 419 el 2020 a 386 el 2021, un 7,9% menys però encara s'està per sobre de les 301 defuncions del 2019).

Pel que fa als casaments i als divorcis, han augmentat respecte al 2020 en ambdós casos. Si bé en els casaments, i com es preveia perquè molts dels previstos durant els mesos de pandèmia es van posposar, han augmentat en global, un 57,1% el 2021 i s'està per sobre del 2019, els eclesiàstics tot i incrementar-se vers el 2020, no han superat els 34 de l'any 2019. Així semblaria que els casaments civils són els més escollits pels contraents (el 2019, els civils representaven el 89,5% i el 2021, el 93,2%). Pel que fa a les separacions i divorcis, s'han incrementat en total durant el 2021 (de 174 el 2020 a 293 el 2021), superant fins i tot el nivell d'abans de la pandèmia. Aquestes dades poden tenir dues explicacions: la primera que a l'igual que els casaments, es van posposar i la parella va decidir mantenir-se junta durant el confinament i la segona que a conseqüència de les tensions que ha provocat la crisi de la pandèmia, les parelles no ho han resistit i han acabat separant-se.

En l'àmbit de dades migratòries, cal destacar que s'han incrementat un 80,4% les altes a conseqüència, principalment, de la recuperació de les autoritzacions d'immigració de la temporada d'hivern malgrat no haver tornat encara als nivells pre-pandèmics. Així les altes van passar de 5.087 el 2020 a 9.177 el 2021, però sense superar les 9.755 del 2019. El mateix passa amb les autoritzacions d'immigració d'hivern, la temporada 2021-2022 se'n van concedir 4.317 versus les 1.281 de la temporada anterior (amb els estacions d'esquí quasi tancades) i per sota de les 5.008 de la temporada 2019-2020 (el tancament es va produir el 14 de març quasi al final ja de la temporada). En quant a les baixes, hi ha hagut una lleugera disminució que no ens permet extreure cap conclusió.

A destacar:

- ✓ Les defuncions per Covid durant el 2021 van ser 56 (el 2020 havien estat 84). A nivell global, el 2021 van morir 255 homes (48 menys que el 2020) i 179 dones (15 més que el 2020). Així el 2021, un 53,6% de les defuncions van ser d'homes molt similar al 53,2% del 2020, equilibrant-se l'increment de defuncions d'homes que es van produir durant el 2020.
- ✓ Les autoritzacions d'immigració d'hivern de la temporada 2021-2022 s'han incrementat un 237% respecte a la temporada anterior i estan només un -13,8% respecte a la temporada 2019-2020.

Indicadors demogràfics	31/12/2019	31/12/2020	Variació	31/12/2021	Variació
Població estimada	77.543	78.015	0,61%	79.535	1,95%
Població registrada	81.748	82.887	1,39%	84.383	1,80%
Creixement natural	238	120	-11,76%	117	-2,50%
Naixements	539	539	0,00%	503	-6,68%
Taxa de natalitat	6,95	6,91	-0,58	6,32	-0,59
Defuncions	301	419	39,20%	386	-7,88%
Taxa de mortalitat	3,88	5,37	38,40%	4,85	-9,68%
Casaments	325	226	-30,46%	355	57,08%
<i>Civils</i>	291	206	-29,20%	331	60,68%
<i>Eclesiàstics</i>	34	20	-41,17%	24	20,00%
Divorcis/Separacions	269	174	-35,32%	293	68,39%
<i>Divorcis</i>	133	79	-40,60%	149	88,61%
<i>Separacions</i>	136	95	-30,10%	144	51,58%
Migració					
Altes	9.755	5.087	-47,85%	9.177	80,40%
Baixes	807	810	0,37%	789	-2,59%
Autoritzacions d'immigració d'hivern	Temporada 2019-2020	Temporada 2020-2021		Temporada 2021-2022	
Altes	5.008	1.281	-74,42%	4.317	237,00%

3. Indicadors econòmics

Amb relació a les dades macroeconòmiques darrerament publicades, cal esmentar que són més optimistes que les previsions fetes durant el 2021. Així i amb dades definitives, el producte interior brut (PIB) va baixar un 11,2% el 2020 (enlloc del 12,7% previst) i el 2021 va augmentar un 8,9% (enlloc del 4,3% de les previsions). Les previsions pel 2022 també són millors passant del 4,2% al 5,2%.

Pel que fa a l'índex de preus al consum (IPC) s'ha complert la tendència que continuaria a l'alça confirmant-se un 3,3% a final del 2021 i amb una previsió del 4,5% a final del 2022 tot i que el provisional a juliol de 2022 ja es situa a un 7,6%.

Si ho analitzem per càpita, el 2021 la renda per càpita ha millorat en un 10,28% passat de 30.254,38 € a 33.364,78 €. Aquest increment pot ser causat per la reincorporació de les persones que es trobaven en suspensió temporal del contracte de treball (STCT) ja que a finals del 2021 gairebé ja no n'hi havia cap.

En quant a l'economia familiar i amb les dades del 2020 ja publicades¹, s'observa que la despesa mitjana va disminuir en un 8,1% pel que fa a la llar situant-se a 34.430 € i en un 7,4% pel que fa a la persona amb 15.944 €. No poden confirmar si aquesta disminució està causada per una baixada d'ingressos o per una reducció real de la

¹ Les dades de pressupostos familiars del 2021 encara no s'han publicat (data prevista finals de 2022)

despesa ja que no es podia gastar en alguns productes i serveis degut a les restriccions i podent comportar un increment dels estalvis a la llar. Podria ser també una combinació de les dues hipòtesis.

Si revisem aquestes dades per grups de despesa i per localització, s'observa que el grup d'habitatge, aigua, gas, electricitat i altres combustibles representa un 35,7% del total de les despeses (un 33,3% el 2019) i el 89,4% es consumeix a Andorra (un 87,3% el 2019). El segueix el grup d'aliments i begudes no alcohòliques amb un 19,0% i un 93,9% consumit internament (un 16,2 % i un 90,7% el 2019, respectivament). A continuació es situa el de transports amb un 12% (un 13,5% el 2019) i un 97,2% de despesa feta a Andorra (un 92,5% el 2019). Aquests tres grups suposen el 66,7 % dels pressupostos familiars o el que és el mateix, dos de cada tres euros (el 2019 representava un 63%).

També incloem alguns dels grups que corresponen a sectors o a activitats afectades directament per les mesures preses durant la pandèmia com l'hoteleria i restauració, que representa un 3,5% de la despesa familiar anual (un 5,4% el 2019) amb un 74,5% de consum intern (un 68,8% el 2019), l'esbarjo, espectacles i cultura, amb un 4,4% i el 83,3% s'havia gastat a Andorra (un 5,2% i un 80,3% el 2019, respectivament), i el vestit i calçat, amb un 3,7% (un 4,9% el 2019) i un 93,0% consumit al país (un 84,5% el 2019).

D'aquestes dades es desprèn que, durant el 2020, any tocat de ple per la pandèmia i el confinament, les llars han hagut de:

- ✓ Invertir més diners en el serveis més bàsics com la llar i l'alimentació.
- ✓ Disminuir més la seva despesa en les activitats i sector més afectats i tancats durant cert temps com el transport, l'esbarjo i l'hoteleria i la restauració, entre d'altres.
- ✓ Fer la despesa a nivell local a causa de les limitacions en la mobilitat.

Indicadors econòmics	2019	2020	2021	2022 (previsió)
PIB	2,00%	-11,20%	8,90%	5,20%
IPC	1,00%	-0,20%	3,30%	4,50%

	2019	2020	variació 2019/2020	2021	variació 2020/2021
Renta per Càpita	34.476,96 €	30.254,38 €	-12,25%	33.364,78 €	10,28%
PIB per càpita	34.490,00 €	30.447,00 €	-11,72%	32.538,00 €	6,87%
Despesa mitjana					
Per llar	37.460 €	34.430,00 €	-8,09%	n/d	n/d
Per persona	17.225 €	15.944,00 €	-7,44%	n/d	n/d

4. Indicadors laborals

Pel que fa a les dades extretes de diferents indicadors laborals, semblen indicar que s'està anant cap a la normalització de la situació o millor dit, recuperant les xifres d'abans de la pandèmia.

Amb relació als llocs de treball i assalariats, ja s'està a nivells de febrer de 2020, mes que es va agafar com a base per ser el darrer abans del tancament aquell 14 de març. Respecte el març de 2021, encara amb assalariats en STCT, els llocs de treball s'han incrementat un 20,2% i els assalariats en 19,3% sense cap en STCT.

En quant a les persones amb prestació per desocupació involuntària, el març de 2022 hi havia 22 persones, molt per sota de les 120 de l'any 2021 i també per sota de les 30 que hi havia el febrer de 2020. La rebaixa es repeteix pel que fa als demandants al Servei d'Ocupació amb 838 inscrits, un 59,8% menys que el març del 2021 quan n'hi havia 2.085. Tot i això encara s'està per sobre dels nivells de febrer de 2020 amb 714 inscrits, especialment pel que fa als demandants en millora que eren de 272 el 2020 i ara són 428 inscrits. Això podria ser un símptoma de que tot i que s'ha reincorporat a la feina la totalitat dels treballadors en número, la qualitat de la feina no és la mateixa i hi ha més treballadors que es poden trobar en condicions laborals més precàries que abans de la pandèmia i volen canviar.

Si analitzem l'evolució del salari mitjà, s'observa que ha continuat incrementant-se tot i que l'increment entre març de 2021 i de 2022 ha estat del 3,29% i el del mateix període entre 2020 i 2021 havia estat d'un 6,8%. Si ho fem amb perspectiva de gènere, es veu que si durant la pandèmia la bretxa salarial entre homes i dones s'havia fet encara més important, situant-se en 729,10 €, aquest març de 2022 s'ha situat en 642,49 € a favor del homes, i més alta que al febrer de 2020 quan era de 559,54 €. En percentatge el març de 2022, les dones cobren un 24,32% que els homes, mentre que durant la pandèmia la bretxa era del 27,91% i el febrer de 2020 era del 23,47%. Aquestes dades demostren que les dones són un dels col·lectius més afectats per les crisis, en general, i que en la seva reincorporació al mercat laboral post-pandèmia ho ha continuat sent.

També hem analitzat les diferències entre el salari mitjà més alt i el més baix i observem, d'una banda, que en quant a euros la diferència ha anat augmentant situant-se a 5.869,88 € i, d'altra banda, que el salari mitjà més alt el març de 2022 és 4,82 vegades el més baix i el març de 2021, ho era 4,98 vegades i el març de 2020 ho era 5,24. Això pot portar a concloure que tot i les diferències, els salaris més baixos s'han incrementat més que els més alts.

Per acabar aquesta breu anàlisi d'alguns indicadors laborals, comentar que un 70,58% dels assalariats es troben per sota del salari mitjà mentre que el 2021 era un 76,4% i el 2020 un 74,9%. Veient aquesta gran variació, hem buscat quin podia ser el motiu i ha estat l'increment dels salaris en el sector de la construcció, un dels que

millor recuperació post-pandèmia està tenint. Si el març de 2021, el salari mitjà del sector de la construcció estava per sota del salari mitjà (2.237,86 € vs 2.258,12 € i amb 3.612 assalariats), el març de 2022 es troba per sobre (2.374,98 vs 2.332,36 € amb 3.846 assalariats). Així si no tenim en compte els treballadors de la construcció, un 77,5 % dels assalariats estan per sota del salari mitjà aquest març i un 72,8% ho estaven al març de 2021, el que vol dir que els assalariats que s'han reincorporat al mercat laboral després de la pandèmia, ho han fet per sota del salari mitjà.

Indicadors laborals	Febrer 2020	Maig 2020	Març 2021	Març 2022	Variació
Llocs de treball	52.012	41.926	43.309	52.065	20,22%
Assalariats	43.042	35.672	35.944	42.892	19,33%
Assalariats en STCT	-	9.230	4.516	0	-100,00%
Assalariats sense STCT	42.967	26.377	33.093	42.892	29,61%
Persones amb prestació per desocupació involuntària	30	38	120	22	-81,67%
Demandants al Servei d'Ocupació	714	2.214	2.085	838	-59,81%
en millora	272	423	756	428	-43,39%
en recerca	442	1.761	1.296	402	-68,98%
en baixa mèdica de més de 6 mesos	0	2	6	3	-50,00%
ocupat demandant de serveis	0	28	27	5	-81,48%
Llocs oferts pel Servei d'Ocupació	964	396	486	1.474	203,29%

	Març 2020	Març 2021	Variació	Març 2022	Variació
Salari mitjà	2.114,37 €	2.258,12 €	6,80%	2.332,36 €	3,29%
Salari mitjà Homes	2.385,69 €	2.611,90 €	226,21 €	2.641,56 €	1,14%
Salari mitjà Dones	1.826,15 €	1.882,80 €	56,65 €	1.999,07 €	6,18%
Diferència en €	-559,54 €	-729,10 €	-169,56 €	-642,49 €	-11,88%
Diferència en %	-23,17%	-27,91%		-24,32%	
Salari mitjà més alt	7.092,03 €	7.161,83 €	0,98%	7.407,62 €	3,43%
Salari mitjà més baix	1.352,61 €	1.437,11 €	6,25%	1.537,74 €	7,00%
Diferència en €	5.739,42 €	5.724,72 €		5.869,88 €	
Diferències en %	19,07%	20,07%		20,76%	
Salari més baix vs salari més alt	5,24	4,98		4,82	
Assalariats per sobre del salari mitjà	10.699	8.875	-17,05%	12.620	42,20%
	25,44%	23,60%		29,42%	
Assalariats per sota del salari mitjà	31.917	28.733	-9,98%	30.269	5,35%
	74,89%	76,40%		70,58%	
Salari medià		1.700,00 €		1.792,44 €	5,44%

Assalariats sense sector de la construcció	Març 2021	%	Març 2022	%	2022/2021
Per sobre del salari mitjà	8.788	27,18%	8.774	22,47%	-14
Per sota del salari mitjà	23.545	72,82%	30.269	77,53%	6.724
Total	32.333		39.043		

5. Indicadors en l'àmbit de la salut

En aquest apartat no s'han pogut encara actualitzar tots els indicadors, principalment aquells que feien referència a la salut infantil i, per tant, es comenten només aquells que estan disponibles per ara.

Una de les hipòtesis que es plantejava en el primer informe en base a tendències globals era la possibilitat d'increment del consum d'alcohol. Amb poques dades disponibles, s'havia pres com a una referència la despesa familiar en el grup de Begudes alcohòliques, tabac i narcòtics. Amb les darreres dades publicades sobre el 2020, aquesta despesa va disminuir durant l'any del confinament. Caldrà esperar a finals del 2022, quan es publiquen les dades sobre pressupostos familiar, per veure que ha passat durant el 2021.

Pel que fa al sistema sanitari i amb dades extretes de la memòria del SAAS, s'ha notat una davallada dels pacients ingressats per Covid d'un 17,5%, en línia amb l'esperat gràcies a les campanyes de vacunació i a la disminució dels símptomes greus en els afectats. Pel que fa a la resta d'actes, les variacions són diferents. Si bé l'activitat quirúrgica no ha augmentat i encara s'està un 28% per sota del 2019 i el mateix 2020, els actes de cirurgia major ambulatoria han augmentat un 31,4% respecte el 2020 i un 83,5% per sobre del 2019. En quant a les visites a urgències i als CAP han augmentat significativament durant el 2021 (un 12,6% i un 59,4%, respectivament) però encara per sota de les del 2019. Les visites a domicili continuen la tendència a la baixa des del 2019 i, en canvi, les telefòniques han patit un creixement exponencial que caldria analitzar amb informació més detallada per extreure'n conclusions.

Indicadors de salut	2019	2020	Variació	2021	%
Despesa familiar en el grup de Begudes alcohòliques, tabac i narcòtics	412 €	379 €	-33 €	n/d	n/d
Dades del SAAS					
Pacients Covid ingressats	n/a	635	-	524	-17,48%
Activitat quirúrgica	2.803	2.823	0,71%	2.033	-27,98%
Actes de cirurgia major ambulatoria	1.234	1.724	39,71%	2.265	31,38%
Urgències					
<i>Hospital</i>	40.569	28.766	-29%	32.396	12,62%
<i>Pas de la Casa</i>	1.533	1.145	-25%	1.582	38,17%
CAP	112.729	64.737	-43%	103.196	59,41%
<i>CAP Pas de la Casa</i>	3.431	1.753	-49%	2.661	51,80%
Visites a domicili	9.715	9.280	-15%	8.238	-11,23%
Visites telefòniques	n/a	567	-	3.869	582,36%
<i>Pas de la Casa</i>	n/a	73	-	3.667	4923,29%

6. Indicadors socials

En aquest apartat s'han pogut actualitzar només les dades extretes de l'Enquesta de Condicions de Vida que ha publicat Estadística sobre el 2020. Caldrà esperar a la publicació de les dades del 2021, prevista a finals del 2022 per continuar l'actualització.

Respecte les dades del 2019, ja incloses en el primer informe, el Coeficient de Gini ens mostra l'efecte positiu que tenen les prestacions socials i les pensions en la desigualtat. Si bé en global, les xifres mostren que la desigualtat ha disminuït en 2,3 punts, si s'analitza el coeficient abans de prestacions, la desigualtat s'hauria incrementat.

Pel que fa a les dades sobre pobresa, durant el 2020, van millorar lleugerament, a excepció de la pobresa severa que s'havia incrementat quasi en un punt. Hem de recordar que la pandèmia va anar acompanyada d'un increment substancial de les ajudes i prestacions donades, les habituals i les extraordinàries, durant el 2020 que hem de pensar que van tenir molt a veure en que la situació no empitjorés. Ara bé, una lectura que es pot fer de l'increment de la pobresa severa podria ser que les ajudes no estiguessin arribant a aquells col·lectius la situació dels quals és més complicada o que fins i tot, es podrien trobar en situació al·legal al nostre país.

Haurem d'esperar a la publicació de les dades sobre ajudes donades durant el 2021, per poder-nos fer una imatge més actualitzada de les conseqüències de la pandèmia, de com està sent la recuperació i si les ajudes són les necessàries i arriben a qui més li calen.

Indicadors socials	2019	2020	Variació
Coeficient de Gini	34,3	32	-2,3
Coeficient de Gini (abans de prestacions socials i pensions)	39,5	39,3	0,2
S80/S20	4,9	4,2	-0,7
Risc de pobresa	13,4%	13,0%	-0,40%
Pobresa relativa	7,3%	7,2%	-0,10%
Pobresa severa	3,7%	4,6%	0,90%
Privació material severa	5,7%	5,2%	-0,50%
Llars de baixa intensitat	2,1%	1,9%	-0,20%
AROE	18,1%	17,2%	-0,90%
Ajudes donades	4.634	7.160	+2.526/+54,04%
Estimació de beneficiaris	5.859	8.860	+2.971/+50,70%
% sobre població	7,20%	10,69%	

7. Indicadors en l'àmbit de l'educació.

En l'àmbit educatiu, i molt breument, només comentar que el curs 2020/2021 es va obrir de manera presencial però amb certes mesures de seguretat com l'ús generalitzat de la mascareta, entrades esglaonades dels alumnes, distàncies tant al menjador com als patis i cribratges voluntaris. En el cas de positius, es mantenien els aïllaments per grup classe i es reforçaven les classes telemàtiques.

Si bé és cert que no hi van haver problemes majors, si que es van anar produint aïllaments de classes (prop de 200 en algun moment del curs, principalment el 1r trimestre) a diferents centres educatius però no es va arribar a cap tancament que era el gran objectiu del curs.

Sense dades del curs actual, cal dir que les beques per ajudes escolars han tingut lleugeres variacions. Si bé el nombre d'ajuts va baixar un 1,6%, passant de 5.060 el curs 2019/20 a 4.981 el curs 2020/21, per import van augmentar un 3,2% arribant a un import total de 2.703.679,40 €. Les beques més atorgades en tots els nivells educatius van ser les ajudes per Material amb 1.557 i les de Menjador Escolar amb 1.336. Per nivell educatiu, se'n van atorgar 1.839 a primera ensenyança, 1.136 a segona i 750 als Universitaris de 1r cicle. En canvi per import, els Universitaris de 1r cicle van rebre l'import més elevat amb 1.145.510,87 €, seguit a distància, per 1a ensenyança amb 497.856,73 € i per 2a ensenyança amb 419.035,78 €.

Pel que fa a l'absentisme escolar i amb dades d'una enquesta realitzada pel CRES a pares, professors i alumnes al finalitzar el curs 2019/2020, vam estimar un absentisme telemàtic que es podia situar entre l'1% i el 8%. Aquest curs s'han fet públiques, per primera vegada, dades sobre el casos notificats d'absentisme escolar i el curs 2020/21 amb el retorn presencial a les aules, se n'han notificat 65, un 0,6% sobre els prop d'11.000 alumnes matriculats.

En el proper informe ja podrem incloure dades obres el curs actual 2021/2022 que ens hauria de permetre tenir una visió de les repercussions de la pandèmia, dels tancaments i de la crisi socioeconòmica que es va produir.

Indicadors sobre educació	2019/2020	2020/2021	Variació
Alumnes	10.979	10910	-69
Educació superior a Andorra	653	629	-24
Casos notificats d'absentisme escolar	42	65	23
Ajuts escolars			
Atorgats	5.060	4.981	-79
Import total	2.619.432,23 €	2.703.679,40 €	84.247,17 €

8. S'han complert les tendències?

En l'estudi també s'havien inclòs algunes possibles tendències que es podien donar aquest 2022 com a conseqüència de la crisi sanitària, econòmica i social que havia provocat la Covid i que s'havien sintetitzat en:

I. Incertesa

Amb la incertesa, ens referíem als canvis continus als que ens hauríem o no d'acostumar. Cal dir que el pessimisme que s'havia instal·lat a finals de 2021, ha evolucionat cap a millor i així ens ho confirmaria la 2a edició de l'informe de la CCIS i el CRES "Situació econòmica de les empreses davant la crisi de la Covid-19". Si en la 1a edició les preocupacions dels empresaris eren la caiguda de les vendes, les tensions de tresoreria i la supervivència de l'empresa, ara són l'escalada dels preus, els problemes d'aprovisionament i la dificultat per contractar mà d'obra. I també ha canviat la situació respecte a quan es recuperarien de la crisi: si al gener de 2021, un 61,6% dels enquestats responien que més d'un any, al gener de 2022 només un 31,9% ho considera així.

Tot i que la recuperació del turisme ha estat més ràpida que la previsió dels experts, cal no oblidar-se d'altres aspectes a tenir en compte com són la guerra a Ucraïna amb totes les conseqüències que està tenint i també un possible augment de la morositat ara que el crèdits tous estan arribant al seu termini.

II. Alça dels preus i crisi de subministraments

Aquesta tendència malauradament s'està acomplint i no només com a conseqüència de la crisi de la Covid sinó per l'inici el passat mes de febrer de la guerra a Ucraïna. L'increment dels preus de l'electricitat a tota Europa així com l'encariment dels carburants han provocat, juntament amb altres aspectes, un increment dels preus inclosos els aliments que no es veia en dècades. I la dificultat de trobar subministres s'ha notat en molts sectors, un d'ells la construcció.

Amb l'IPC com a referència, s'observa que a Andorra s'ha situat en un 7,3% el juliol de 2022 i que des de gener el seu increment ha estat del 5,4%. Com que depenem molts de les importacions, destacar que l'IPC interanual a Espanya està al 10,8 % (un 5,8% acumulat) i a França està al 6,1% (un 4,7% acumulat).

III. Reinventar-se a la feina

En aquest punt es destacava el fenomen que als Estats Units s'havia anomenat "The Great Resignation" durant el qual milions de treballadors havien deixat voluntàriament la feina. A hores d'ara i segons diferents articles, un 26% dels que van prendre aquella decisió creuen que ha estat un error. La resta n'estan satisfets i ja s'estan reincorporant al mercat laboral en noves empreses amb condicions diferents. Un dels aspectes que preocupen és que si bé, el canvi va ser a millor, també a nivell

econòmic, l'actual increment de preus està fent que això no es noti i està creant certa frustració.

També destacàvem la tendència a incrementar-se les persones donades d'alta a la CASS com a treballadors per compte propi. I continua així. De març de 2021 al mateix mes del 2022, s'havien donat d'alta 546 autònoms més arribant a un total de 7.464, la xifra més alta fins llavors. Amb només aquesta informació, no podem extreure cap conclusió per afirmar si aquesta decisió és voluntària o pot amagar precarietat laboral.

IV. Amb perspectiva de gènere

Alguns experts avisaven de que calia ser vigilant per si la possible implementació del teletreball i del models híbrids no perjudicà les millores laborals de les dones, principals conciliadores de la vida familiar i laboral. Un article publicat per la UOC confirma que la bretxa salarial s'ha vist incrementada pel treball en remot i que la qualitat de la conciliació s'ha vist afectada ja que s'estarien allargant els horaris, per exemple.

Sense dades de teletreball a Andorra, i amb informació de l'INE, a España, després del boom inicial, el teletreball habitual (més de la meitat dels dies laborables) s'ha consolidat en un 8% durant el darrer trimestre del 2021 tot i que havia arribat a un 16,7% durant l'estiu del 2020. A Europa, els països on es va implementar més el teletreball durant aquell estiu van ser Luxemburg amb un 25%, Bèlgica amb un 24,2% i Irlanda amb un 21,5%. A Espanya i per gènere, en el mateix període del 2021, les dones van teletreballar un 8,6% i els homes un 7,3%.

V. Tensions socials

Segons fonts internacionals, continuaria la incertesa o la possibilitat de tensions socials, actualment més per l'increment de preus i la inseguretat alimentària que per les restriccions degudes a la pandèmia que en quasi tots els països ja s'han relaxat gràcies a les campanyes de vacunació i als símptomes menys greus de les noves variants.

Si bé a nivell local, semblaria que la situació no està tan tensionada, sí que els efectes que conflictes com la guerra a Ucraïna, tensions geopolítiques, ... que passen al nostre entorn més o menys proper, podem acabar tenint conseqüència a nivell social i econòmic que poden provocar algunes situacions més complicades també aquí.

9. Conclusions

Com a conclusió en general es pot dir que les dades i indicadors de l'any 2021 i de març de 2022, en alguns sectors, mostren un retorn a la normalitat d'abans de la pandèmia per la Covid.

Això ha estat possible gràcies als bons nivells de vacunació i a les variants menys greus de la Covid que han permès anar eliminant paulatinament les restriccions i amb això, recuperar més aviat del previst alguns dels sectors econòmics principals d'Andorra com el turístic. Paral·lelament, el sector de la construcció ha anat creixent ajudant a la recuperació i a les bones dades laborals, i altres sectors com el comerç i l'hoteleria i la restauració han anat mostrant un bon nivell d'ocupació.

Amb el relaxament de les mesures preventives, s'ha après a conviure amb aïllaments quan es detecta un positiu i la pressió al sistema sanitari ha disminuït amb menys pacients greus tot i les onades o els brots.

Ara bé, cal tenir en compte certs aspectes a destacar i a seguir-ne la seva evolució durant aquest 2022 per confirmar que la crisi de la Covid s'ha superat i no s'ha vist agreujada per altres aspectes posteriors, com l'alça de preus, per exemple.

En l'àmbit demogràfic, la caiguda dels naixements ha situat Andorra en un dels països europeus amb la taxa més baixa i la mortalitat encara es troba per sobre de la d'abans de la pandèmia. Sembla confirmar-se que durant la pandèmia els casaments i els divorcis es van posposar ja que s'han incrementat molt durant el 2021. Per acabar només remarcar que les autoritzacions d'immigració de la temporada d'hivern 2021-2022 ja es troben només un 13,8% per sota de la temporada 2019-2020.

En l'àmbit econòmic, s'observa que el PIB va millorar un 8,9% el 2021, per sobre de les previsions però l'IPC està en una tendència alcista situant-se en un 3,3% a final de 2021 i en un 7,6% a juliol de 2022. En quant a la renda per càpita ha millorat un 10% respecte el 2020, segurament per l'efecte de la reincorporació dels treballadors en STCT. Pel que fa a l'economia familiar, i amb dades del 2020, es nota una reducció de la despesa d'entre un 7% i un 8% que podria estar causada per, d'una banda, la baixada d'ingressos o per d'altra banda, una disminució de la despesa real pel tancament de molts sectors com el comerç, la restauració,...

En l'àmbit laboral, i amb dades de març de 2022, es mostra que s'estan recuperant les dades d'abans de la pandèmia amb ja quasi el mateix nombre d'assalariats (42.892 el 2022 i 43.042 el 2020), amb un nivell molt baix de persones amb prestació per desocupació involuntària (22 el 2022 i 30 el 2020) i amb pocs més demandants al servei d'ocupació (838 el 2022 i 714 el 2020). Pel que fa als salaris, el mitjà i el medià s'han incrementat, un 3,29% i un 5,44% respectivament i semblaria confirmar-se una

lleugera millora dels salaris més baixos. En canvi, s'ha incrementat lleugerament respecte abans de la pandèmia la bretxa salarial entre dones i homes. I per acabar, destacar que el sector de la construcció és un dels pocs sectors que ha millorat el seu salari mitjà respecte abans de la pandèmia i actualment es troben per sobre del salari mitjà.

En l'àmbit de la salut, només destacar la davallada de pacients Covid ingressats i l'augment de l'activitat ambulatoria, a urgències i als CAP sense arribar als nivells del 2019 i de la introducció de les visites telefòniques que s'han incrementat exponencialment durant el 2021.

En l'àmbit social i incorporant les dades sobre el 2020, indiquen la importància de les ajudes socials, tant les habituals com les extraordinàries que es van introduir durant els mesos més durs de la pandèmia, ja que les desigualtats haurien sigut més importants sense elles tal i com mostra el Coeficient de Gini. I això ha fet que les dades sobre pobresa hagin millorat molt lleugerament i només s'han vist perjudicades les de pobresa severa, potser que per la dificultat per accedir-hi o per desinformació.

En l'àmbit educatiu, el curs 2020/2021 es va iniciar presencialment amb algunes mesures preventives i tot i que va tenir alguns pics de classes aïllades per casos positius de l'alumnat o del professorat, no es va arribar a tancar cap centre que era l'objectiu inicial. Pel que fa als ajuts a l'estudi, van baixar lleugerament en nombre (un 1,6%) però es van incrementar en import (un 3,2%). Per primer cop, es van fer públiques dades de notificacions d'absentisme escolar que van ser de 65.

Juntament amb el segon informe previst per ser publicat durant el 2023, i que inclourà dades sobre el 2022 i principis del 2023, ens permetran tenir una visió holística de com la pandèmia de la Covid ha afectat a la societat andorrana, especialment, la classe treballadora, com ha estat aquesta afectació en diferents moments dels tres anys des de l'inici de la pandèmia i com s'ha sortit d'aquesta crisi.

Recursos web consultats durant els mesos de juliol i agost de 2022:

Estadística d'Andorra www.estadistica.ad

Govern d'Andorra www.govern.ad

Caixa Andorrana de Seguretat Social <https://www.cass.ad/estadistiques>

Ara Andorra www.ara.ad

BonDia Andorra www.bondia.ad

Diari d'Andorra www.diariandorra.ad

El Periòdic d'Andorra www.elperiodic.ad

Ràdio i Televisió d'Andorra www.andorradifusio.ad

Universitat d'Andorra – Memòria 2020-2021 https://www.uda.ad/wp-content/uploads/2021/09/InfografiaCAT2020_2021.pdf

Cambra de Comerç i Indústria d'Andorra – *Situació econòmica de les empreses davant la Covid-19* – edicions de gener de 2022 i gener de 2020 https://www.ccis.ad/wp-content/uploads/2022/05/Situacio_economica_empreses_davant_covid-19_Gener-2022.pdf i https://www.ccis.ad/wp-content/uploads/2021/05/Situacio-economica-de-les-empreses_Covid-19_2020.pdf

McKinsey Quarterly - *Gone for now, or gone for good? How to play the new talent game and win back workers* – publicat el 9 de març de 2022 <https://www.mckinsey.com/business-functions/people-and-organizational-performance/our-insights/gone-for-now-or-gone-for-good-how-to-play-the-new-talent-game-and-win-back-workers>

Juliana Kaplan and Madison Hoff – Business Insider - *We were wrong about the Great Resignation. Workers are still powerless and the looming recession will make it worse* – publicat el 17 de juliol de 2022 <https://www.businessinsider.com/wrong-great-resignation-recession-means-workers-powerless-despite-labor-shortage-2022-7>

John Corrigan – Human Resources Director Magazine - *Great Regret: 26% of workers who quit made a mistake* – publicat el 12 de juliol de 2022 <https://www.hcamag.com/us/specialization/industrial-relations/great-regret-26-of-workers-who-quit-made-a-mistake/412810>

Observatorio Nacional de Tecnología y Sociedad. Ministerio de Asuntos Económicos y Transformación Digital - Flash *El teletrabajo en España. Antes, durante y después de*

la pandemia – publicat el maig de 2022 <https://www.ontsi.es/sites/ontsi/files/2022-06/teletrabajoenespana.pdf>

Expansión – Datosmacro.com - <https://datosmacro.expansion.com/ipc-paises>